

Boeken & praatjes, Letters en laatjes.

Titel: Ina wil streepjes

Schrijver: Annick Dankers & Peggy van den Eynde

Thema: Dieren / Zomer/ Vriendschap/Algemeen

Introductieactiviteit.

Doel:

- De kinderen maken kennis met het kastje: Boeken en praatjes, letters en laatjes.
- De kinderen kunnen aan de hand van de titel van het boek een voorspelling doen over de inhoud.
- De leerlingen weten dat het over boeken en letters gaat als ze met dit kastje werken.

Inhoud activiteit:

De kinderen zitten in de kring.

De leerkracht zet het kastje op een centrale plaats.

Het kastje wordt bekeken.

- Wat zou het zijn?
- Welke tekeningen / pictogrammen zie je?
- Wat zit er in?
- Wat hoort erop de standaard te staan?

De leerkracht vertelt dat er een nieuw kastje in de klas staat dat de naam heeft:

"Boeken en praatjes, letters en laatjes".

Als je goed naar deze naam luistert dan weet je ook wat we gaan doen.

Luister nog maar eens goed: "Boeken en praatjes, letters en laatjes"

We gaan een boekje lezen en daarna gaan we steeds een ander laatje open maken en er een praatje of spelletje mee doen.

Boeken & praatjes, Letters en laatjes.

Activiteit 1: Boekoriëntatie.

Doel:

- De leerlingen kunnen na afloop van de boekoriëntatie de titel van het verhaal aanwijzen.
- De kinderen horen dat de titel rijmt.
- De kinderen kunnen aan de hand van de tekeningen op de voorkant van het boek, een voorspelling maken van de inhoud van het boek.
- De kinderen weten dat het boek van voren naar achteren wordt gelezen.

Inhoud activiteit:

De leerkracht vertelt dat ze een boek heeft meegenomen.

- Kijk eens goed naar de tekening op de voorkant van het boek, "Waar zou het boek over gaan"?
- Dadelijk begin ik te lezen aan de voorkant en daarna lees ik steeds een volgende bladzijde. Als het verhaal uit is kijk ik naar de achterkant. Welke tekening zie je daar?
- Op de voorkant van het boek staan letters. Dat noemen we de titel van het boek. De leerkracht leest de titel voor:
- Deze woorden noemen we een zin. De leerkracht schrijft de zin op een flap.

"Ina wil streepjes"

Dit wordt ondersteund door pictogrammen van "poes" en "streepjes".

- Als ze dit heeft gedaan komt de praatpop tevoorschijn. (poes)
De juf vraagt aan de pop wie ze is.
- Dit boek gaat over mij en over mijn vriendjes.

Er wordt een begin gemaakt met het verhaal schema.

Op de flap wordt het woord "wie" geschreven. Daarachter het woord "poes" met pictogram.

De juf zegt dat ze nu erg benieuwd is geworden naar het boek en dat ze het wil gaan voorlezen.

Bij het voorlezen past de grote la met het symbool.

De la wordt open gemaakt. Dit hoeft niet meteen.

Bij herhaald voorlezen kunnen de voorwerpen gebruikt worden.

In de la liggen een wortel en een rode sok. Daarnaast dieren die in het boek ook te zien zijn. Mama poes, Anouck de muis, Zinke het konijn, Daan de hond, Mieke het schaap en Hanna de koe.

Dieren die niet in het laatje passen liggen er naast.

De pictogrammen "opkomende zon, strik, wortel, sok, béééh, drie pootjes, hartje, zon en streepjes" worden uitvergroot en gelamineerd.

Tussendoel 2: Verhaalbegrip

Doel:

- De kinderen kunnen voorspellingen doen over het verloop van het verhaal.

Inhoud activiteit :

De spullen uit de grote la worden bekeken.

Er zitten ook plaatjes in. Die gaan allemaal over het boek. Enkele plaatjes worden bekeken en dan even aan de kant gelegd. De spullen die in de hoek staan en te groot zijn voor het kastje, worden ook genoemd.

Vervolgens wordt het boek voorgelezen. De attributen bieden hierbij een ondersteunende rol. Op het moment dat er een probleem is, wordt samen naar een oplossing gezocht. Hoe gaat het verhaal verder? Het verhaal kan de eerste keer ook stoppen na de bladzijde met de hartjes. Het zou een goede afloop kunnen zijn.

De laatste onderbreking is het zoeken naar een goed einde van het verhaal.

Het verhaal kan meerdere keren worden voorgelezen, op verschillende tijdstippen.

Navertellen van het verhaal m.b.v. afbeeldingen.

Doel:

- De kinderen kunnen de verhaallijn globaal na vertellen aan de hand van afbeeldingen.

Activiteit:

Alle grote afbeeldingen op de rechter pagina worden gekopieerd en gelamineerd.

Eén kind opent de lade en de afbeeldingen worden bekeken.

De leerkracht selecteert een aantal, of alle afbeeldingen en vraagt aan een kind of meerdere kinderen om met deze afbeeldingen in de goede volgorde van het verhaal te leggen.

Daarna wordt er gekeken of het kind m.b.v. deze plaatjes in goede volgorde het verhaal kan navertellen.

Afhankelijk van het kind en de groep kan het aantal afbeeldingen uitgebreid worden en kan het verhaal gedetailleerder omschreven worden.

Navertellen van het verhaal m.b.v. materiaal.

Doel:

- De kinderen breiden hun woordenschat uit door de voorwerpen te gebruiken en herhaald te benoemen.

Activiteit:

Eén kind opent de lade en de voorwerpen worden benoemd.

(strik in een wit touw, wortel, rode sok, afbeelding met “Béééh” en drie pootjes, een hartje, een zon en streepjes)

De leerkracht selecteert een aantal voorwerpen en vraagt aan de leerlingen om met deze voorwerpen de goede volgorde van het verhaal te leggen.

Daarna wordt er gekeken of het kind het verhaal kan navertellen.

Het verhaal kan ook naverteld worden met behulp van de dieren die in het verhaal voorkomen.

Afhankelijk van het kind en de groep kan het aantal voorwerpen uitgebreid worden en kan het verhaal gedetailleerder verteld worden.

Tussendoel 4: Relatie tussen gesproken en geschreven taal.

Doel:

- De kinderen weten dat gesproken woorden kunnen worden vastgelegd op papier.
- De kinderen kunnen woorden als globale eenheden lezen en schrijven.
- Een korte of lange zin die je hoort ziet er ook op papier kort of lang uit.
- De kinderen weten dat symbolen verwijzen naar woorden.

Activiteit:

- Op een flap heeft de leerkracht een pictogram “poes” en de “wie” vraag geschreven.

- De overige pictogrammen worden besproken en ingevuld op de flap.

Op deze manier kan het verhaalschema in kaart worden gebracht.

In eerste instantie kunnen de volgende vragen worden gesteld:

- wie; over wie gaat het verhaal ?
- waar speelt het verhaal zich af?
- begin; wat kun je vertellen over het begin van het verhaal?
- afloop; hoe loopt het verhaal af?

Deze vragen kunnen uitgebreid worden.

Na afloop kan een kind aan de hand van de pictogrammen, woorden en de eigen gemaakte tekeningen de verhaallijn verwoorden.

Deze flap, met het verhaalschema moet een centrale plek krijgen, binnen het thema.

Boeken & praatjes, Letters en laatjes.

Keuzeactiviteit: functies van geschreven taal.

Doel:

- de leerlingen ervaren dat je iets kunt leren door te lezen
- de leerlingen leren dat je m.b.v. letters en tekeningen werkschema's kunt maken.
- de leerlingen ervaren dat werkschema's je helpen bij het uitvoeren van activiteiten.

Activiteiten.

In het laatje zit algemene informatie die te maken heeft met het boek.
Deze informatie kan worden voorgelezen.

Dieren centraal in het boek. Het verhaal speelt zich af op een zonnige dag, het past dus goed binnen "lente en zomer".

Naast de poes kan er ook aandacht besteed worden aan de andere dieren.

Vriendschap speelt een belangrijke rol in het boek.

Waren de dieren wel echte vrienden van Ina?

Waarom vindt moeder poes, Ina de "allerliefste".

Laat kinderen hierover eigen ervaringen vertellen.

De pagina met de bank, de verfpot en de kwast kan gebruikt worden om een werkschema te maken.

Wat heeft de schilder allemaal gedaan?

Maak een stappenplan wat door de kinderen "gelezen" kan worden.

- Naar de winkel om een kwast en verf te **kopen**,
- Een kleur **kiezen**,
- De bank **schoonmaken** met water,
- De bank **schuren** met schuurpapier,
- De bank **verven** met de verf en een kwast,
- De bank moet **drogen** in de zon.

Besteed ook aandacht aan de laatste pagina.

Als Ina had kunnen lezen, zou ze dan ook op de bank zijn gaan liggen?

Welke informatie zou er op het bordje bij de bank staan?

Kinderen hebben soortgelijke informatie misschien wel vaker ergens zien staan.

Er kan ook een pictogram voor bedacht worden.

Waarom is een pictogram beter dan woorden?

(Niet iedereen kan al lezen, en mensen die geen Nederlands spreken hebben niets aan deze informatie)

Woordenschat:

zelfstandige naamwoorden	werkwoorden	begrippen
De streepjes	slapen	groot / groter
De poes	wakker worden	links / rechts
De zon	uitrekken	er "gek" uit zien
Het raam	knabbelen	"mallerd"
De stoel	eten	de "allerliefste"
De vacht	lopen	"dromenland"
Het idee	kriebelen	kleuren
De muis	zuchten	blauw
Het huis	beweren	oranje
De strik	foppen	rood
De staart	geeuwen	groen
De wortel	schrikken	
De hond		
Het konijn		gevoelens
De wasdraad		
De was		moe
Het hondenhok		verdrietig
Het schaap		tevreden
Het gras		vriendschap
De koe		trots
De zoen		verliefd / liefde
Het hartje		blij
De bank		
De verf		
De kwast		
De wolk		

In de informatie la zijn deze voorwerpen terug te vinden.

Dit kan concreet zijn, "echte" voorwerpen, maar ook in de vorm van afbeeldingen.

Deze voorwerpen of plaatjes krijgen een vaste plaats in de klas en worden dagelijks meerdere malen herhaald benoemd.

Er kan gebruik gemaakt worden van een woordspin, of een woorden parachute.

De parachute geeft een hiërarchische relatie weer.

Voorbeeld: Het woord "dier" hangt boven aan de parachute. Daaronder hangen een poes, muis, hond, konijn, schaap en een koe.

De woordspin.

Het thema woord komt in het midden, andere woorden hangen er omheen.

Voorbeeld: Het woord "streepjes" komt in het midden. Daaromheen alles wat je moet doen om streepjes te krijgen volgens de vriendjes van Ina.

Boeken & praatjes.

Letters en laatjes.

Keuzeactiviteit: relatie tussen gesproken en geschreven taal

Doel :

- de kinderen ervaren dat ze het versje dat ze horen ook kunnen opschrijven.
- de kinderen kunnen de twee laatste zinnen die ze horen, nazeggen.
- de kinderen kunnen tekeningetjes maken bij bepaalde woorden in het versje, waardoor ze het versje visueel beter kunnen volgen.

Activiteit :

Als een kind dit laatje wil open maken, wijs dan kort even op het pictogram.
Wat zie je? Wat zou je moeten gaan doen?

In het laatje ligt een briefje. Wat zou er op staan? Kun je al een woordje lezen?

Poesje Noor

Wat zeg je wel van poesje Noor?
Die ging er met de wol vandoor.
De wol zat op een bolletje,
De poes liep op een holletje.
En toen de poes was uitgehold,
Was heel het bolletje afgerold.
"Foei, poesje Noor", zei tante Sjaan
"Wat heb je met mijn wol gedaan?
Het is een heel verwarde boel
Tot onder oma's stoel.
Ik weet me met die lange draad
Stout poesje Noor, totaal geen raad."
En met haar knieën op de grond,
Kroop tante Sjaan de kamer rond.
Het duurde wel een uur of wat,
Voordat ze weer een bolletje had.
Toen ging ze zitten op de bank,
Ze nam twee pennen van een plank
En breide vlug een pannenlap.
En poesje Noor dacht: "Dat is knap."
Toen likte ze haar velletje.
Dat was een enig spelletje.

Gezamenlijk wordt dit versje meerdere keren beluisterd.

Het zou handig zijn als we dit kunnen opschrijven op een flap. Dan kunnen we het versje horen, maar ook zien. We luisteren nu steeds naar één zin. Eén kind helpt mij met het opschrijven van het gedicht, en herhaalt steeds de zin van het versje.

Als het hele versje opgeschreven is, gaan we tekeningen / picto's maken bij de woorden die je veel hoort / ziet.

Eventueel kan op het laatst het versje opgezegd worden waarbij de leerkracht de woorden aanwijst die gesproken worden. Kloppen de tekeningen ?

Het versje kan ook door twee kinderen worden nagespeeld.
Eén kind is de poes, en één kind is tante Sjaan.

Boeken & praatjes.

Letters en laatjes.

Keuzeactiviteit: Taalbewustzijn (fonologisch bewustzijn)

Activiteit 1: Werken met het versje:

la 2 picto oor

vervolgactiviteit

Doel :

- de kinderen kunnen samen het versje opzeggen.
- twee kinderen kunnen dit ook alleen.
- de kinderen zijn in staat om eindrijm te herkennen.
- de kinderen kunnen zelf rijmwoorden maken.

Als dit laatje open wordt gemaakt, treffen de kinderen hierin het versje aan.

Dit versje wordt gezamenlijk nog eens gelezen.

Vervolgens vraagt de leerkracht of de kinderen woordjes horen die rijmen.

De rijmwoorden worden opgezocht op de flap en nogmaals genoteerd.

Wat zien jullie bij deze woorden ?

Rijmwoorden hebben dezelfde letters op het einde. (eindrijm)

Noor	bolletje	uitgehoud	Sjaan	boel	draad
Vandoor	holletje	afgerold	gedaan	stoel	raad
grond	wat	bank	pannenlap	velletje	
rond	had	plank	knap	spelletje	

Deze woorden worden onder elkaar genoteerd. Telkens wordt gekeken of er dezelfde letters zijn en waar die staan. "Wat" en "had" klinken hetzelfde, maar zien niet hetzelfde uit.

Activiteit 2: Rijmen (eindrijm)

Doel:

- rijmzinnen kunnen afmaken.
- spelen met klankpatronen

De zin wordt langzaam voorgelezen. Het laatste woord moeten de kinderen aanvullen.
Dit kan in de grote en in de kleine kring gebeuren.

Mama poes ligt in de stoel , ze heeft strepen, een hele.....	(boel)
Kleine poes kijkt door de ruit , mooi weer denkt ze, ik ga er op	(uit)
Zachtjes loopt ze over het gras , aan de wasdraad hangt de ...	(was)
Ik heb een idee , wie helpt mij....	(mee)
Met mijn pootjes lik,lik,lik , in mijn staartje zit een...	(strik)
Kijk nu eens, is dat niet gek ? Ik zie een wortel om jouw...	(nek)
De hond rolt van het lachen over de ...	(grond)
De hond ligt in zijn hok , en Ina draagt een...	(sok)
In de wei staat een koe , van strepen zoeken word je	(moe)
Mama poes zit voor het huis , nu is Ina bijna...	(thuis)

Rijmwoorden zoeken op :

Zon	(ton, ballon, balkon...)
Buik	(ruik, struik, duik...)
Vacht	(zacht, lacht, wacht...)
Muis	(huis, buis, thuis...)
Strik	(hik, tik, slik...)
Konijn	(fijn, lijn, mijn...)
Hond	(rond, grond, mond...)
Schaap	(aap, gaap, slaap...)
Koe	(moe, boe, toe...)
Blauw	(rauw, flauw, pauw...)

Activiteit 3: zinnen opdelen in woorden.

Doel :

- de kinderen kunnen zinnen opdelen in woorden.
- de kinderen kunnen aangeven hoeveel voetstappen / woorden er zijn met behulp van materiaal. Bij dit boek kunnen poezenbrokjes in plaats van blokjes gebruikt worden.

De zinnen van 4 en 5 woorden zijn meer geschikt voor groep 1 leerlingen. De langere zinnen kunnen door de groep 2 leerlingen gedaan worden. Bepalend hiervoor is echter de ontwikkeling van het kind en niet de groep waar het in zit.

Deze oefening kan ook gedaan worden met behulp van de bijl. Elk woord krijgt een tik.

Lange en korte zinnen kunnen aangegeven worden.
Let op het neerleggen van de blokjes (poezenbrokjes).
Hanteren ze de leesrichting, gaan ze geordend te werk?

Poes is wit.

Poes wil een streep.

Een streep op haar buik.

Maak een strik in je staart.

Doe een peen om je nek.

Een sok aan een poot.

Poes is blij.

Ze loopt weer naar huis.

Poes is moe.

Poes slaapt op de bank.

Activiteit 4: Woorden in klankgroepen verdelen.

Elke klankgroep krijgt een tik, of... (poezenbrokjes leggen....)

Een andere manier is het verbinden van lettergrepen tot woorden.

De leerkracht zegt het woord in stukjes, de kinderen maken er één woord van.

stre / pen

moei / lijk

glim / mend

wa / kker

blij

wor / tel

trots

ko / nijn

staart

stre / pen / vacht

dank / je / wel

lin / ker / poot

bui / ten

kna / bbe / len

krie / be / len

van / daag

o / ran / je

rech / ter / voor / poot

Boeken & praatjes.

Letters en laatjes.

Keuzeactiviteit: Taalbewustzijn (fonemisch bewustzijn)

Activiteit 1: sorteren van woorden op beginrijm

la 3 picto bijl

Doel :

- de kinderen zijn in staat om beginrijm te herkennen in langgerekte woorden
- de kinderen kunnen worden herkennen die een andere beginletter hebben
- de kinderen kunnen zelf woorden bedenken met deze beginrijm.

Activiteit :

In dit laatje ligt een briefje waarop woorden staan. Dit zijn de woorden die horen bij het verhaal . De juf vertelt dat ze woordjes gaat oplezen : "jullie moeten goed naar deze woordjes luisteren. Kunnen jullie vertellen waarom deze bij elkaar horen?"

De leerkracht praat met een langgerekte beginklank.

f...ijn	f...lauw	f...link	f...ris	f..ruit
g...eeuw	g...auw	g...rap	g...rijs	g...eit
h...uis	h...ink	h...aar	h...oog	h...elp
l...ief	l...euk	l...inks	l...aag	l...oop
m...uis	m...ooi	m...is	m...ama	m...oe
r...uit	r...aar	r...echts	r...ust	r...ood
s...ok	s...chaap	s...treep	s...taart	s...trik
v...lug	v...ier	v...erf	v... acht	v...el
w...as	w...eg	w...eet	w...acht	w...aar

Ter controle kunnen de woorden op de flap geschreven worden.

Verdere mogelijkheden zijn:

- Bedenk nog een woord met dezelfde beginletter.
Schrijf deze woorden ook op de flap erbij.
 - Welk woord hoort er niet bij?

Zelfde woorden als bovenstaande oefening maar nu met een ander woord er tussen.

- Zijn er in de klas ook kinderen die dezelfde letter vooraan hebben in hun naam.
Ook andere namen kunnen op de flap genoteerd worden zodat de kinderen overeenkomsten gaan zien.

De A B C muur kan bij deze activiteit geïntroduceerd / uitgebreid worden.

In het laatje kunnen ook losse kaartjes gelegd worden die op beginklank gesorteerd moeten worden.

Activiteit 2: Hakken en plakken.

Activiteit:

Eén kind maakt het laatje open haalt er het kaartje met de zinnen uit.
De leerkracht zegt de zin, en één woord zegt ze in stukjes.

Doel :

- de kinderen kunnen losse klanken samenvoegen tot een woord, waarbij de zin een ondersteunende rol biedt.

Kleine poes zoekt een	s	t	r	ee	p
Poes ligt in de	s	t	oe	l	
Ik wil een streep op mijn	b	ui	k		
De zon staat hoog in de	l	u	ch	t	
Ik maak een strik in je	s	t	aa	r	t
Ina is heel	t	r	o	t	s
Een wortel om haar	n	e	k		
Een sok aan haar	p	oo	t		
Aan de draad hangt de	w	a	s		
Béééh roept het	sch	aa	p		
Moe.... Zegt de	k	oe			
Ina slaapt op de	b	a	n	k	

Een vervolg activiteit hierop kan zijn: alleen het losse woord herkennen.

Met een "echte" bijl worden de letters gehakt.

z	o	n	n	eu	s	s	t	oe	p	
r	u	g	s	o	k	s	t	r	ee	p
l	ie	f	sch	aa	p	g	r	a	s	
z	oe	n	h	o	k	s	t	r	i	k
p	oe	s	r	ui	t	t	r	o	t	s

Boeken & praatjes, Letters en laatjes.

Keuzeactiviteit: Alfabetisch principe.

Activiteit: zoem zoem de letterbij, maakt ons blij.

Doel :

- de kinderen maken kennis met zoem zoem de letterbij die erg van letters houdt.
- de kinderen kunnen de letter h herkennen tussen andere letters.
- de kinderen kunnen de positie van de letter aangeven in een woord dat visueel wordt aangeboden.
- de kinderen kunnen de positie van de letter aangeven in een woord dat auditief wordt aangeboden.
- de kinderen kunnen woorden benoemen met deze letter.

Activiteit :

Als een leerling laatje 5 wil openmaken klinkt er gezoem. Met z'n allen luisteren we naar het geluid. "Waar komt het toch vandaan ?" In het laatje ligt een bijtje. "Ik ben zoem, zoem", zegt de bij en ik heb erge honger. De juf wil hem honing geven, maar de bij lust dit niet.

"Ik lust alleen maar letters", en daarom zegt hij:

"Ik ben Zoem, zoem de letterbij en ik maak kinderen blij !"

Zoem zoem vliegt door de klas op zoek naar letters. De kinderen helpen hem erbij en wijzen letters aan. Zoem zoem, kan moeilijk beslissen welke letter hij vandaag eens wil proeven.

Uiteindelijk vliegt hij terug naar zijn laatje en vindt daarin de letter s. Hij besluit om deze letter te proeven, maar eerst moeten de kinderen hem helpen.

- wie weet hoe deze letter heet?
- wie heeft deze letter al eens gezien?
- zie je deze letter op het boek?
- zie je deze letter in het versje van de poes?
- wie heeft deze letter in zijn naam?

Zoem, zoem snoept van alle letters s een beetje.

Als hij zijn buikje vol heeft, gaat hij lekker slapen in zijn letterlaatje.

Vervolgactiviteiten:

- De lettermuur:

Tijdens het werken kunnen kinderen tekeningen maken of plaatjes uitknippen van woorden met een s. Deze tekeningen krijgen een plaatsje bij de letter s van de lettermuur.

- Schrijf/stempelhoek: Bij plaatjes van een streepjespoes woorden stempelen, en andere plaatjes met een "s" zoeken. (sok, schaap, staart, strik, streep, schilder)